

A BORREI VÁSÁR

– részlet

– Hol fogsz lakni? – kérdezte Rékától a Tülkös, amikor újra találkoztak. A lány még mindig bánatosnak nézhetett ki, és váratlanul érte, hogy a háta mögül rászóltak.

– Valami csajjal egy sátorban – válaszolt a közelben álló robusztus sátrak irányába mutatva.

Örült, hogy megtalálta Kimet, segített neki egy igazi luxus vikingsátorban helyet találni, kapott puha polifoamot, vastag gyapjútakarót, és pár jutazsákot is.

– Látom, rendes ruhád is van már – méregette a férfi a kötéllel átfogott vászonruhát.

Mindketten mezítláb toporogtak a kifőzde előtt kígyózó sorban. A Tülkös egyik kezében az elmaradhatatlan mézsörrel teli ivőkürttel.

Persze, gondolta Réka, a többiek sokkal csinosabbak. A viking amazonoknak szebbnél szebb ránctalan vagy rakott lenvászon ruháik, kötényszerű zsávolyos vagy sima gyapjútunikáik, vállra vetett sáljaik, prémjeik voltak, amelyek a szivárvány minden színében pompáztak. A tunikákat fényes bronz-, ezüst- vagy aranyfibulák tartották, a derekukon a legfinomabb geometriával díszített öveken pompás tarsoly, szaru ivőkürt, tűtartó, tőr és különféle kulcsok, ollók lógtak. Hajukat koszorúba fonták vagy pánntal fogták le, keblüket majdnem fedetlen hagyták, hogy a látványuktól még az igen-igen vérszegény férfitag is felbuzdult. Ehhez képest Rékát behúzták egy útszéli lenvászon zsákba, arra kapott egy halszálkás gyapjúkötényt, a derekára kötöt-

tek egy közönséges hajókötelet, se kiscsizma, se saru. Mint egy szlavina, egy rabszolganő. Magában mégis abban reménykedett, hogy nem kell visszaadnia az öltözéket a vásár végén.

Egy közeli asztalnál telepedtek le. Réka nem gondolta volna, hogy ilyen hamar összeismerkedik valakivel.

– És te mit csinálsz itt? – kérdezte Réka.

– Szkald vagyok.

– Az mi? – kerekedett ki a lány szeme. A férfi megörült, hiszen egész végig azoknak a gesztenyebarna szemeknek a melegében kutakodott.

– Költőféle. Megmagyarázom neked. Mi, szkaldok, dicshimnuszokat zengünk a királyról – melegegett bele a férfi, de le is sütötte a szemét gyorsan. Tetszett neki Réka. De nem akart mindjárt ajtóstul berontani a házba.

Szkaldnak lenni főnyeremény. Azt mondják, ha az izlandi szkald így szól a királyhoz: „Költöttem egy verset, uram, kérhetek-e csendet?“, tanácsos volt hallgatni. De idővel a szkaldok befelé fordultak, kizárólag önmagukra figyeltek. Egill Skallagrímsson és Sighvatr Þórðarson például csak együttl érthetőek, mivel javarészt egymást idézik...

– Te mit árulsz?

– Olyan agyagpikulát, amit nálunk körtemuzsikának hívnak – mondta Réka, a „körtemuzsika” szót különösen lassan artikulálva. – *Khör the muu zsi kha.* Érted?

– Valami zeneszerszám, amit fújni kell?

Réka bólintott.

– Megmutatsz egyet? Kürtös vagyok.

– Ki kell, hogy ábrándítsalak, ez cserép.

De a Tülkösnek az sem okozott gondot. Csak meg lehessen érinteni az ajkával, és belefújni – rendkívül finoman. A férfi közelebb tolt a kezét a leány tányérjához, hogy ha majd az az oldalasért nyúl, elkaphassa. De nem nyúlt. Ehelyett felállt, összehajlította az ételmaradékot, és azt mondta:

– Figyelj, most fel kell hívnom valakit, ellépek a sátorig, és hozok neked egy körtemuzsikát, amikor visszafelé jövök.

A nagy viking csalódottan begörnyesztette a hátát, és visszahúzta a karját. *Elszáll a márdárka, elszáll.*

– De gyere vissza! – szólt még a lány után.

Rékának tényleg fel kellett hívnia valakit. És nem is egyvalakit. Legelőször is mielőbb el kellett magyaráznia a főnökének, Attilának, hogy a nagyobbik bőrönd mindenestül elveszett vagy nem érkezett meg. Ha tudja, kerestesse meg – és megadta a csomag be- szállószámát. Tudta, hogy ez a rossz hír Attilát alaposan fel fogja bősztíteni, de felkészült rá. Végül is igaza van, félévi munkáját herdálta el. De hát elveszett! Igen, ez érthetően nem kizárólag Réka hibája. De a lány nagy megrökönyödésére Attila minden tőle telhetőt megtett, és igyekezett megérteni a helyzetet. Még azt is meg akarta kérdezni, hogy Réka amúgy jól van-e, és sokan vannak-e a vásárban, és találkozott-e már valakivel, valakivel Attila régi ismerősei vagy volt csajai közül. De a te-

lefonban úgy hallatszott, mintha otthon megint alaposan kifutott volna a húsleves. A gyerekek sikítottak, és majd' szétszedtek éppen valamit vagy valakit. Meg a térerősség sem volt teljesen tökéletes. Ezért a beszélgetés elég kurtára sikerült. Legalább nem vesztettek el sok pénzt hiába, gondolta Réka. Mélyen, a lelkében megvetette Attilát. Cinikus barom. Azt hiszi, világhírű keramikus, de

még hobbi-fazekasnak is kevés. Megtanult pár bögrét, füttyös madárkát, mézes bödönt formázni. És akkor mi van. Azt csinálja, mint a rabszolgatartók. De ezt úgy is fel lehetett fogni, hogy Réka idén már harmadjára nyaralt, méghozzá külföldön, és teljesen ingyen, hiszen az útiköltséget Attila következetesen kifizette, ám Réka még a vásárokon kívül soha nem látott semmit, egész nap ott kell ülni a vásznon, és árulni, meg ülni, meg árulni. A kecske se menne a vásárra, ha nem hajtának, gondolta. Este voltak nagy dínomdánómok, sok pia, fű, gyakran hasis is. Mindenki összevissza dugott mindenkivel, és sokszor reggelre már senki sem emlékezett arra, kivel. Azért jó is volt, meg nem is. Mert a munkáért egy rohadt petákot, egy kurva fillért sem kapott. Az élményért dolgozott. Nyaralt. Jól benyaralt megint, gondolta.

Robit is fel kellett volna hívni, de nem bírta. Egy sms-re futotta csak. Pedig vele tervezte ki az egészet. Nagyon könnyű volt kitervelni, és Robit természetesen mindenre rá tudta venni: az első szóra ugrott. Még arra is rábeszélte, hogy bankszámlát nyisson, és egy ilyen bankszámla-akció keretén belül együtt repüljenek Norvégiába. Ezt ügyesen végiggondolták. Robi pedig örült, hogy segédkezhetett. A majom Robi szerelmes volt, gondolta. Az orránál fogva lehet vezetni a fiúkat, ha szerelmesek. Ehhez nem kellett érettségi, ezt már jól tudta. Arra azonban nem tudott még magának sem egyenes választ adni, hogy a pénzt el akarta-e osztani Robival, vagy a közös életüket kívánta volna-e megalapozni vele. Ehhez ő túl fiatal volt. Éppen úgy érezte magát, mintha egy hatalmas sziklaparton állt volna, vagy itt, Borréban a mólón, és csak pár centiméter választotta volna el attól, hogy a jéghideg tengerbe vesse magát.

De nem volt még egy törölközője sem.

Ott ült egy nagy fa alatt egy idegen sátorban, igyekezett összeszedni a nála maradt körtemuzsikákat, hogy elszállítmányozza a kijelölt helyre, és elrendezze szépen a szervezőktől kapott zsákvásznon – nagyság és szín szerint. Se fogkefe, se fésű, se törölköző, se cserebugyi. *Cserebugyi, sárga cserebugyi, nem kértem én tőled, mikor lesz nyár...*

Nem akkor látja, érzi, tudja az ember, hogy hol van, hogy hol volt, amikor éppen ott van, mert amikor ott van, akkor nincs egészen magánál. Csak történnek az események, egy séta, a kezek érintése, a nyál megcsordulása, egymásra nevetés. Csupa érdekes alak és tenger, igazi tenger, amit még sose látott korábban, és mint minden rendes magyar ember, ha először lát tengert, oda kell rohannia, és meg kell kóstolnia, hogy tényleg sós-e. És ki-röhögik, hiszen ezek tengeri medvék, tengeri barmok, tengeri szörnyek, vad és bolond bezercek. Belerángatják az embert mindenbe, még abba is, amibe józanul sose menne bele senki. Emlékezett, hogy meg kellett nézniük az *Árvácskát* a gimiben egy irodalomórán. És az égő parázs sistergését még most is hallotta, szinte érezte a megpörkölődött bőr szagát, amikor most neki nyújtottak át egy forró vízben felhevített vasrudat. Így avatják be az újoncokat a vikingeknél. Ordítva számolták, hány lépést tesz meg kezében a forró vasrúddal:

– Eeeeen, tuuu, tré, fíre, femmm, szeksz!

És ennyi. Putty.

Szeksz.

Tengerpart, csillagfény és szex.

A Tülkös sokkal idősebb volt nála. Még Robinál is. Simán az apja lehetett volna, egészen nyugodtan. Békésnek, szabadnak és biztonságban érezte magát a karjai között. Soha nem érezte még magát ilyen boldognak. Mintha lebegett volna a tenger vizében, a víz szokatlanul kellemes meleg, és megfűjják a kürtöket, nagyon lassan és szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.

(...)

A népek kezdték előzőlni a vásárt, a vásárosok pedig felfedték előttük portékáikat. A prémvadászoknál és szücsöknél szebbnél szebb bundákat, rókamálakat, szilszkingallérokot, báránybőr bekecseket, lóbórt, nyusztot, nyestet, fókabőr sapkát, cipőnek való vidrabórt, rénszarvast egyben, medvebundát részletre lehetett venni. A tímárok, a vargák cipőt, csizmát árultak, az ötvösök bronz-, réz-, ezüstgyűrűket, isteneket ábrázoló medálokat, szimbolikus tekervényeket, filigrán amuletteket, teknőc alakú brosstűket, indás és csavart fülönfüggőket, csavart karpereceket.

De voltak asztalok tele borostyánnal, rózsakvarccal, a világos ibolyaszínen át a sötét kék-liláig ragyogó ametisztel, acháttal, a kintartásunkat és állhatatosságunkat fokozó vörös, rózsaszín, narancssárga és barna árnyalatú karneollal, topázzal, aranyberillel, gránáttal, oroszlánszínű krizolittal, akvamarinkrizolittal, szibériai krizolittal, pengeéles obszidiánnal és hegyi kristállyal, amit gyöngyöknek, függőknek políroztak, ezüsttel filigránozták, és nemcsak ékszerként, hanem a lencseformára csiszoltakat nagyítóként és tűzgyújtónak is lehetett használni. Közülük a krizolit ragyogott a legfényesebben. Az a kő, amelynek segítségével kitarul számunkra a tér és az idő. A krizolit elkergeti a félelmeinket, magával ragad, és megmutatja, hogy kik is vagyunk. Ha vonzódunk hozzá, megváltoztatja majd az életünket. Kitartóvá, kreatívva, életerőssé és magabiztossá tesz, s megtisztítja gondolatainkat. Elfeledteti a gondokat, ráadásul az előttünk álló akadályokat kihívásként értelmezzük, mert a krizolit segít a legnehezebb helyzetben is megtalálni a helyes utat. A láthatatlan világba kalauzol el. A világ igazságát, a kozmosz bölcsességét és tudását hordozza magában. Azt mondják a legnagyobb bölcsek, hogy az istenek trónja ezzel a kővel van kirakva.

A fafaragók széket, szobrot, fapapucsot, sámánbotot árultak. A takácsok vásznat, posztót, gyapjúszőttest, takarót, szövőszéket, rokkát, díszes vetőket, buklét, fésült gyapjút, kártolt fonalat, melanzsot, mulinét, de volt ott bálnacsonttű, vasolló, méhviasz, amivel a fonalat lehetett kezelni, hogy vízhatlanná váljon. A nemezkészítők fejfedőt, kalpagot kínáltak. Gyertyamártók, szappanosok, kósárfonók, fegyverműves kovácsok, hangszerkészítők, kőfaragók vetekedtek a vásárlók kegyeiért. Az asszonyok varrtak, csomóztak, sütöttek, főztek álló nap. Vagy – teszem azt – ültek a vásznukon, mint Réka is.

Úgy érezte magát, mint egy elvarázsolt tájban. Épp egy útkeresztződésben találta leteríteni a zsákot a kis asztalkára, amit kölcsönkapott a vásár idejére. Erre helyezte el a jó pár mázas és máztalan körtemuzsikát és okarínát. A keresztződésben állt egy hatalmas kő-

risfa, ami megvédte, ha eleredt volna az eső. De szerencsére nem eredt el.

Egy útkereszteződésben való elhelyezkedésből rendkívüli előnyei származhatnak az embernek. Először is nehéz lett volna Rékát csak úgy kikerülni, egyáltalában elkerülni, tehát volt sok vásárló, másrészt az ember jól belátta a szomszédjait. Réka esetében ezek egy angol lantművész, mesemondó és rúnakészítő, egy örökké álmos fazekas, egy holland, aki facipőt árult és két svéd nő volt, akik kézimunkáztak és fecsegték megállás nélkül. A mesemondó nagy közönséget csalogatott a kereszteződésbe, ami megint csak Réka malmára hajtotta a vizet. A meséből sajnos nem sok mindent hallott, de a lantkíséret kellemesen birizgálta a hallóidegeit.

Úgy általában nem sok mindenkit értett. Sem a két svéd matrónát, sem a fazekast, aki vagy norvég, vagy dán volt. A saját kuncaftjainak mutogatott, rajzolt a levegőbe, és kacagott. Ezzel a három dologgal viszonylag elég jól elboldogult. Pár szó időközben azért ráragadt. Például, hogy úgy köszönnek, hogy *hej*, fizetéskor azt mondják *vassegúd*, utána meg azt, hogy *tákk*, vagy *tűszentákk*, és az anyukákat a gyerekek *mammának* hívják. Azt is sokszor hallotta, hogy *ákkürát*, de nem bírt rájönni, hogy mit jelenthetett, és úgy értelmezte, mintha olyankor azt mondták volna, hogy „akkor hát”. És így jól volt.

Csak a Tülkös járt folyton az eszében, és nem Robi. Ez az egy zavarta. Mint álmában is. Amikor pedig tudta, hogy már elígérte egy angol fiúnak magát, talán el is jegyezték egymást, de a rettenthetetlen viking vezért nem tudta sehogy sem lelőni a nyilával, kiesett a kezéből az íj, ahogy a férfi megállíthatatlanul közeledett feléje, mert az teljes mértékben megbabonázta a megjelenésével. Kérlelte az istent, hogy ne jusson mindenről a szex az eszébe, de isten valószínűleg nem volt hajlandó tárgyalni vele erről a kérdéstről. Így nem maradt más hátra, mint hogy a bánatát muzikaszóval enyhítse. Olyan szépen játszott, hogy úgy képzelte, a kakas fent, a feje fölött, a mesebeli kőriska tetején sírva fakadt.

(...)

Nyargalok nyomban, nyargalok nyomban, nyargalok nyomban.

– Tülkös. Nagyon szép volt, ahogy ma este énekeltél – dicsérte meg a lány.

– Köszönöm. Jó sok mődöt¹ meg kell innia az embernek, ha nagy költő akar lenni! – zengett a piac a nevetésétől. Aztán a sátrához invitálta Rékát. Kívül-belül kecskebőrrel volt, de a szőrös fele volt kint is, bent is, mintha két réteget raktak volna egymásra. Csak a kecske hiányzott a két réteg közül. Rendkívüli sátor volt, az az egy biztos. A többieknek csak közönséges vászon jutott, és nem ennyi szép bőr. A sátor előtt egy irtó nagy ökörponya virított egy derék póznán, de az a koponya olyan szépen meg volt faragva a két szarva között a homlokán, hogy szebben nem is lehetett volna. Ott, ahol annak idején a gondolatok gomolyogtak az ökör busa fejében, mint a tűzrakás fölött a füst, most kígyószzerű, oroszlánmancsú lények kanyarogtak, talán egymással harcoló sárkányok.

– Te mióta vagy viking? – kérdezte Réka.

– Már az apám is az. Nyolcéves voltam, amikor először viking, utána archeológus akartam lenni. Aztán archeológus sose lettem, de a viking idők iránti szerelmem sose múlt el. Minden, amihez az életben hozzákezdtam, azzal végződött, hogy előbb vagy utóbb valami köze lett a vikingekhez. Magam is viking lettem. Úgy élek, ahogy az őseink éltek, abban hiszek, amit ők hittek. A vikingek nagyon sok mindent hagytak maguk után Európa-szerre, de még a Közel-Keleten is. Nem is hinnéd. Sőt, szerintem az, ami eddig napvilágra került a különféle ásatások során, csak egy töredéke, egy parányi része annak a hatalmas hagyatéknak, amin járunk-kelekünk. A legjobb, ha az ember ott kezdi, ahol él. Nyitott szemmel kell járni, és megismerni a helyi dolgokat. Tudod, itt északon a telek nagyon, de nagyon sötétek. Norvégia legészakibb pontján három hónapig fel sem jön a nap, csak valahol a horizontnál sejti az ember, pár gyenge fénysugár alapján, hogy még megvan a nap, csak nem látszik. Ebben a nagy sötétségben kell valami szórakozás, valami, ami eltereli az ember gondolatait az öngyilkosságról.

¹ Mézsör. (A lábjegyzetek a szerkesztő megjegyzései.)

Már több mint egytucat *vikinglag*² alakult Norvégiában, és egyre több formálódik. Nemzetközi hálózat, modern vikingek is léteznek: angolok, dánok, lengyelek, észtek, belgák, hollandok. Itt, Borréban, az első modern *kaupang*, vagyis vikingvásár 1994-ben volt. Akkor tartottak egy nagyszabású fesztivált *Ezer év kereszténység* címmel a borrei nemzeti parkban. Eredetileg ökumenikus keresztény fesztiválnak indult, aztán kapott egy kis színt, amikor Olav Tømmerstigen elhatározta, hogy legyenek vikingek is, hiszen a környéken találták az egyik legnagyobb vikinghajó-leletet, nem is beszélve a Borrehaugene nevű királysírhalomokról. Negyvenöt hold, hét halom, egy nagy kőhalom, huszonöt kisebb kőhalom. Némi több mint negyvenöt méter átmérőjű és hat méter magas. A merovingok és a vikingek hatalmi központja volt itt hosszú időn keresztül ez a föld. A főváros. Majdnem elhordták az útépitők a sírokat. De szerencsére az ezernyolcszáz éves közepén ez abbamaradt. Egy húszméteres, gazdagon felszerelt hajót találtak az egyik sírban. Nyergeket, fegyvereket, edényeket, díszes szánt, kengyelt, sőt lovakat és kutyát is eltemettek. A halottakat elhamvasztották, és a hamvakat a hajó közepén egy vasfazékszerű urnában helyezték el. Melléjük kerültek a temetési ajándékok... Három éve két jókora királyi csarnokot is felfedeztek.

A földön faforgács, egy ágy, bőrökkel, prémekkel gazdagon betérítve, a sarokban megrengeteg tehéntülök, kecskeszarv és más hasonló megfújható hangszerszám.

A mjöd megtette a hatását, gondolta a Tülkös, és magabiztosnak érezte magát.

– Itt a madárka! El ne repüljön – ült le Réka mellé, és átölelte. – Tudod, hunleány – nézett mélyen a szemébe –, még ilyen szép madárkát eddig sose láttam.

Olyan közel volt az arca a lányéhoz, hogy az nem mert nevetni, még a lélegzete is elakadt a szoros ölelésben, csak hátrább próbált dőlni, de az egész nagy viking dőlt vele. Már a lábuk sem érte a földet.

– Finom repkedő kis madárka – csókolgatta a ziháló melleket.

A férfi akkora hatalmas nagy volt, hogy Réka egyszerűen eltűnt alatta, mintha valóban egy óriás kezében lett volna egy törekeny kismadár. De az a tenyér nem volt durva, száraz és erőszakos, éppen ellenkezőleg, úgy játszott rajta, akár a szél a hárfán. Minden úgy történt, ahogy azt Réka korábban már annyiszor elképzelte: nem félt, nem fájt, nem figyelt, csak hagyta, hogy megtörténjen vele. A melegség hullámokban öntötte el. Nem bírta magán a ruhát elviselni. Mindketten a faforgácsokra hajigálták a korhú öltözéket. Meztelenül az ember már nem lehet nem korhú, a meztelen test a kőkorbán, a vaskorbán, és minden korban ugyanolyan jó meleg volt, izzadt és teljesen ösztönös, mivel az anélkül is tökéletes volt, hogy az ember tökéletesíteni akarta volna. Réka valami olyan tehetséget fedezett fel magában, ami mindenkiben egyformán benne volt a világ kezdete óta, kétszen. Azt mondják, egyesülés közben az ember minden rétegét felnyitja a létezésnek. Nem vesz tudomást a külvilágról, mert a belül feltárulkozó világ kitölti az összes érzékszervét, és teljesen lefoglalja az idegpályákat, hogy teste-lelke csordultig tele lesz.

Tovább hemperegtek a birkabőrön. Egészen pirkadatig. A sátor majd' szétszakadt a sok lihegéstől, nyögéstől és sóhajoktól, majd szétpukkant a feszültségtől. Aki előtte elhaladt, megszedült a kozmikus energiáktól, amit odabenn képeztek a szerelmesek.

– Kis hunleány, maradj velem – kérlelte a Tülkös másnap reggel a lányt.

Az elszomorodott.

– Nem így terveztem.

– Dönts másképp.

– Már másképp döntöttem – és átfogta szorosán a férfi nyakát. Megcsókolták egymást.

– És hogy döntöttél, hunleány?

Réka őszintén beszélt.

– Ha a vásárnak vége, elmegyek, addig meg itt maradok veled.

A Tülkös nem remélte, hogy többet várhat el a lánytól, de Réka még hozzátette.

– S ha elmentem, hát majd visszajövök... Mert mindent meg akarok tudni a borrei vásárról!

2 Viking társulás.